

TELEGRAFUL ROMANU

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Săbiu la expeditorul zărilor, pe afară la c. r. poste cu bani găta prin scrisori francate, adresate către expeditor. Prețului prenumeratiunii pentru Săbiu este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 18.

ANULU XXII.

Săbiu în 315 Martie 1874.

(în celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. ieră pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru prime. și țieri străine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inscrerile se platesc pentru întâia oară cu 7 cr. sirulu, pentru a două oară cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nr. 298/So. 1874.

Cătra Parintii Protopresviteri și Administratori protopresviterali, că Inspectori districtuali de școlile noastre confessionali din Archidieceasa!

Inspectoratul civil de școlă din fondulu regiu dto 10 Februaru a. c. Nr. 243 impartășește acestui Consistoriu archidieceșanu ordinațiunea înaltului Ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publica din 6 Martiu 1873 Nr. 4314 prin carea se dispune: ca pe venitoru la recomandarea acelor invetistori, cari ceru ajutoru dela statu, sa se ia privire pre lângă aptitudinea și seraci'a lor, și la acea impregiurare, deca suplicantii au suferitu vre-o nenorocire, d. e. focu, esundarea apelor ghiatia, (grindina, pietra) s'eu deca au fostu tempu îndelungatu bolnavi.

Afara de acestea se mai ia în consideratiune și neputința, la carea au devenitu în urm'a servitiului loru îndelungatu. —

Acesta ordinațiune ministeriale afla de bine Consistoriulu archidieceșanu a o aduce și la cunoștința Preșcinstiilor Vostre cu insarcinarea, că sa o publicati invetitoriloru tractuali spre a loru sciintia și acomodare.

Săbiu, din ședința Consistoriului archidieceșanu, că senatu școlariu, ținuta în 11 Februaru 1874.

Procopiu Ivacicovicu m/p.
Archiepiscopu și Metropolitu.

La politic'a noastră natiunale.

II.

„Nimic'a nu e mai grețiosu în politica că ur'a.“
Cavour.

Unde opiniunea majorității unei societăți este verita cu capulu în capstrulu unei tiranii, este decisu, ca numai pasiunea dă tonulu în toate. Ori e pasiunea din ambițiunea egoistica, ori simplu din resbunare, chiar și pentru vatemări nemeritate, ea orbesce, și unde se conduc lucrurile în orbita unei pasiuni trebuie sa urmeze deceptiune preste deceptiune și instrainare de adeveru și dreptate în toate directiunile. Passiunile provôca pasiuni, aceste intalnindu-se unele cu altele indata incepu a ferbe și a explodă în certe, resbeluri și persecutiuni reciproce. Cumca toate aceste aduc nenorociri și impedează progresulu societății, nu se va mai îndol nimenea, omu cu mintea la locu.

Itali'a, d pa tratatulu dela 1815, în adeveru a fostu chinuita de diplomati'a de atunci, cu deosebire inse de influința cea nemarginita ce o exercită cancelariulu austriacu, principele Meternich, înaintea căru Itali'a nu mai eră decât o notiune, o idee geografica. În modu cinicu și cu recel'a cea mai infiorată a resbunaru diplomati'a englesă unoru patrioti italiani, cari se vaierara asupr'a sortiei celei nefericite a patriei lor: „Liniscea Europei pretinde deraburirea țerei vostre“. Si peninsul'a intrăga, pre care și natur'a pare ca o destinase a fi unu întregu, stă că legata și că unu obiectu fără de voința la picioru congresulu vienesu din 1815.

Astăzi nu se mai afla nimenea, afara de servitoriul ultramontanismulu, cari aru dorî sa veda rîntorcendu-se în Itali'a referintiele create de acelu congresu. Inse de alta parte nici pasii facuți de italianii condusi de necasu și de resbunare nu-i mai aproba nici insisi italianii.

Pentru ca astăzi vede și recunoșce ori și ce omu ca ur'a politica cea fără margini asupr'a despotismulu politicu a produsu simțieminte resbunătorie cari de-si a nascutu o idee marăta a Italiei, an îngreunatu și an departatu realizarea acestei dorințe mai o jumătate de seculu. Si în Itali'a este mai de esonsatu inflacararea cea mare și esagerata asupr'a apesărei referintielor create de reactiunea intrata dupa 1815. Aci erau remîniscintiele republicane inca în memoria prospeta. Potea fi monarchismulu introdusu cătu de binevoitoru, căci elu eră pentru ei prea potien în asemenea cu splendoru republicanu, cându d. e. lenulu dela sântulu Marcu din Veneti'a domină porturile orientulu și cându sublimulu poporu de artisti dela Florenti'a strigă lui Arnolfo seu: „Planulu pentru basilic'a noastră se fia mare că sufletulu celu mai mare, că inimile numerosiloru cetățeni. Cetățile lor milenarie, cu o istoria superba, cari numerau jumătate atâti locuitori cătu țier'a și cari predominau țier'a cu cultur'a și averea lor, nu e mirare, ca se rapira de situatiunea cea nouă la mesuri date de fantasi'a unei natuni vatemate în simțiemintele sele sacre și cari, respndite odata preste natiune, nu o lasă sa mai judece cu sângele rece, care numai singuru este în stare sa scape pre origine din periculu, prin presentia spirituale, de carea trebuie cine-va imbarbatatu, mai cu s'ema în momente supreme.

Ur'a politica în Itali'a a produsu simțiemintulu de resbunare, acest'a a introdusu pre nesimțite și iresistibile radicalismulu celu cutediatoriu, acest'a c'ônjuratiunile cele dese și nefruptifere; încâtu a nu fi carbonariu și a nu a avé unu stiletu s'eu unu pumnariu pentru inimicu eră totu atâta cătu a fi tradatoriu. Ur'a acest'a nu s'a marginitu aci. Ea a provocatu o multime de contraconjuratiuni, asiă încâtu în scurtu tempu poporatiunea italica eră o compozițiune de lige secrete s'eu de secte politice. Increderea în societate eră ruinata. Ori ce coventu, ori ce miscare moderata eră supusa suspiciunii; spionarea reciproca tortură spiritele mai multu decât ascutitulu celu ageru și rece alu pumnariiloru.

Astu felu, multiamita terorismulu natiunale, sub presiunea conjuratiuniloru, a neincrederei reciproce, a spionagiului din toate părțile și ucidelor reciproce se consumau puterile cele mai bune și cu toate aceste nu duceau la alte rezultate, decât la inasprirea despotismulu și a tiraniei din partea regimeloru provocate la totu pasulu.

Fôrte profetice fora cuvintele lui Ugo Foscolo fatia cu situatiunea cea derapanatoriă ce o desvoltase „opiniunea majorității neorganizate“ bine s'eu spre bine în Itali'a cându dicea: „Pentru că sa creăm Itali'a, trebuie sa nimicim sectele“ adeca conjuratiunile secrete, cu alte cuvinte: sa secăm redacina suspiciuniloru și persecutiuniloru reciproce, — pre lângă sentimentalea frase elegica a unui Felice aja: „O de ai fi tu (Italia) mai tare s'eu de n'ai fi asiă frumôsa, n'ai intarită aviditatea celoru puterici asupr'a tea!“

Urmările ferbintielor acestor nutritive numai de simțieminte vatemate au isbuenitu în revolutiunilo cari dela 1821 până la 1848 explodau că nisce vulceni, dara cari fiindu că si isvorulu lor neclarificatu prin o judecata sanatoșă, au trebuit sa aiba totu-d'eu'n'a finitulu acelu tristu, că sa aduca și mai amare desamagiri asupr'a unui poporu nobilu și asupr'a celei mai frumôse țieri din lume.

Itali'a prin toate aceste nu au perdutu numai politicesce. Clasele mai înalte ale societății au inceput a caută și cautau distractiune și degenerau în o viață spirituale poetica, care le instraină de seriosulu situatiunii lor politice. Patriotii cei adeverati erau plini de indignatiune cându vedeau cu ce profusiune de aplaudări triumfăza câte o primadona s'eu o d'estera belarina în mediloculu societății enervate. Desvoltarea economica disparuse mai în toate părțile peninsulei. Tieranulu lucră că și strabunii sei înainte cu sute de ani, pentru ca nimenea nu se interesă de densulu și de afacerile lui. Spiritulu de întreprindere în clasele mai avute eră impedeatu de o parte prin absorbirea puteriloru în afaceri politice, de alta parte prin introducerea cea sistemateca din partea regimelor: de vâmi de totu felulu, și neglijerea medilocelor de comunicatiune; spiritulu de întreprindere mai da de obstaculu și în impregiurarea, ca nimenea nu credea în durată lucruriloru. În legatura cu toate aceste se adauge apoi respandirea faimei în Europ'a, ca italianii suntu lenesi, ca suntu o natiune d'erna de sclavia, ca ei nu au alte însusiri decâtu violența și de a stă caletoriloru straini la dispositiune că calauidi s'eu ciceroni.

Atâta nenorocire a fostu în stare sa aduca preste o natiune cu unu trecut maretu, cu o literatură bogata în frumseti, cu o bogatia de arte frumôse și sciintie, preste o natiune vigorôsa, plina de viață, cum este cea italiana, impregiurarea, ca s'a lasatu a se seduce mai multu de simțiemintele inimei sele decâtu de judecat'a cea sanatoșă a mintei, mai multu de o opiniune gresita și terorizatoriă, carea intarea despotismulu asupr'a capulu ei, decâtu de ratiunea faptelor sobrie, eri a fostu unic'a salvare, de-si dupa lupte de mai o jumătate de seculu.

Căci, indata ce Piemontulu, despre care principele Meternich, dicea pre tempulu revolutiunii din Iuliu cătra ambasadorele francesu: „Piemontulu este pentru noi adeverat'a cestiune italiana“, a luat rolulu primu în afacerile politice italiene, acelu Piemontu, carele pre lângă toate vitiele politice ce se aflau și intr'ensulu sub sentulu reactiunii, avé o administratiune rigorôsa, financie regulate și unu simburu de armata disciplinata, — au inceput a adia altu curentu în și preste situatiunea intrăga a Italiei. Cu deosebire inse de cându Cavour, renumitulu meteoru politicu, carele cu firea lui cea treaza a veditu ca realismulu și economi'a natiunale e școl'a cea mai buna pentru unu barbatu de statu, pre care din urma a și practisat'o cu multa caldura; de cându acestu barbatu, carele dicea ca „invieru politica a unei natiuni e identica cu invieru cea economica, pentru ca conditionile progresulu politicu suntu identice cu conditionile progresulu economic“; carele dicea: „ca despotulu pacteaza cu demagogulu, dara economulu natiunale nu ieră nici odata“: — fati'a Italiei se preface, conjuratiunile și societățile secrete incepu a disparé un'a câte un'a. Tota Itali'a și țientesce privirea la laboratoriu politicu a acestui barbatu de statu și că prin unu farmecu din astulu piemontezu devine idolulu republiicaniloru, la a căru picioru și depune omagie unu Garibaldi și în favôrea căru renunța dela rolulu conducătoriu unu Mazzini, republiicanismulu incorporatu.

Dara dice germannulu: „Warum in die Ferne schweifen, wenn das Gute liegt so nah“, la ce sa alergăm preste munti și preste mări, după esemple cându noi avemu esemplulu mai aprôpe: ca ce pôte face opiniunea unei „majorități neorganizate“ în legatura cu nr'a politica. Aci avemu Ungari'a cea dela 1848—9, sub presiunea fraselor seducătorie ale lui Kossuth, carea în restempu de unu anu percurge o istoria dela libertatea cea mai de invidiatu până la trantirea ei la pământu în catastrofele cele infiorate dela Sira (Világos) și Săbiu, că sa facemu de cele-lalte calamități ce au percursu crucisulu și curmedisulu țier'a, și a căroru dureri au fostu simțite ani îndelungati după suprimerea revolutiunii. Aci avemu Ungari'a cea tréza dela 1861 sub conducerea marelui barbatu alu magiariloru Deák, carea prin moderatiune, prin computarea cu factori reali și a deschisu calea cătra puterea de carea se bucura acum de șapte ani încôce. Nu avemu sa întrebăm acum cum si-o va pastră, pentru ca aci aru fi sa vorbim despre alti factori, cu cari nu ne putem ocupă acum.

Avendu esemple asiă marcate din istoria cea mai recenta a popôrelor Europei dinaintea ochiloru nostri sa fimu cu bagare de s'ema sa nu cademu în erori fatale. Noi nu avemu sa formăm unu statu, căci este formatu. Noi avemu numai sa ne radicăm la pusetiunea cea onorifica de membru demnu alu întregității statulu în care trăim, la demnitatea carea astăzi pre nedreptulu ni se disputa, inse pôte mai multu și dincausa ca nu ne scim noi radică la ea. La înaltimea acest'a, o repetim, nu ne vomu radică numai scrisnindu din dinti și moraindu vre-o câte-va insulte printre budiele dijaristici noastre.

Majestatea Sea a facutu în 11 Martie o visita lui Franciscu Deák, carea a duratu preste 1/4 de oară.

Majestatea Sea a concesu demolarea intarituriloru castelului Bud'a.

Deputatii sasesci del'a Diet'a Ungariei Gull, Dörr, Traushenfels, Decani, Kapp, Mangesius, Casper, și Sachenheim, au esitu din clubulu și din partid'a lui Deák. P. N. observa la esirea acest'a: „Sasii esiti se voru țiené de siguru numai de clubulu sasescu de aci înainte, carele au esistatu și mai înainte. Datorim celoru esiti cu multiamita, pentru-ca prin acest'a se dă aventu cabinetulu de coalitiune. Majoritatea casei deputatiloru va fi justa fatia cu pretensiunile sasiloru și ale celoru-lalte natiunități, inse sa se lipsescade spriginulu celoru 9 voturi dubie.

Dupa P. N. s'au inceputu Joi conferintiele private în privința cabinetulu de coalitiune. În aceesi di au conferitu contele Andrasy, carele se afla în Pest'a cu baronulu Sennyey și cu Colomanu Tisza. — Lonnyay se vede ca remâne afara din combinatiune, elu n'a fostu chematu nici la audientia de Majestatea Sea.

Ministeriulu cislaitanu a raportatu în ședința senatulu imperialu din 9 Martie o victoria stralucita. Legile confessionale, cari au provocatu o lupta apriga între partid'a asiă numita a constitutiunii și cea clericala feudala federalistica, s'au primitu cu majoritate în desbaterea generala.

La Franciscu Deák.

Din notițiile unui germanu ungarănu.

Deák: Poterile mele moribunde nu mai suntu ale patriei, dara ultim'a mea resulfare și cugetare voru fi ale ei. Eu me semtasesc că unu vechiu Attinghausen și a-si dice cu cuvintele acestuia cătra totii ungarii: Unitive, unitive — unitive! — Germanulu ungarănu: Aru fi mai de folosu, a delatură pericolulu din intru, care aduce strigarea dupa unire pre buzele celor mai buni. Dealtmintrenea și depin'a armonia între totii fiii unui neamu n'aru potē provocă pericolulu.

Deák: Binevoiesce a te exprime mai chiaru!

Germ. ung.: De se va și implini cu o a l i t i u n e a partideloru, dupa cum se proclama acest'a până josu la cea mai mica foia, de o recerintia a intiepciunei de statu, totusi lucrurile putienu s'aru potē schimbă. Nu in lipsa de unire între partidele parlamentulu se afla dupa parerea mea sorgintele realu pentru Ungaria, ci chiaru in contrariulu. Partidele parlamentulu totu-déun'a au fostu unite între sine, cându eră vorb'a, de a micșioră pre poporele nemaghiare pre computulu rasei maghiare. Si in modulu acest'a le a succesu in cei șapte ani, a dă de rosine tōte promisiunile, cu cari cei mai insemnati conducători in lupt'a pentru constituționea Ungariei au fostu asi de liberali fatia de nationalitățile nemaghiare. Amintescu numai cuventulu rositu de nemuritorulu Eötvös in diet'a dela 1861: „Cine si-aru intemeiă supremati'a natiunei maghiare pre nimicirea drepteloru postulate ale altoru natiuni“ — unu cuventu, la care se alatura cu demnitate și pasagiulu din cuventarea lui Trefort tienuta in aceeași dieta: „Apeșarea nationalităților, pre cătu de futienuse impaca cu libertatea, aru fi și o politica rea și fără scopu. Serbii, românii, germanii, slavii și rotenii pota portă agendele municipale in limb'a lor, potu folosi in școli acea limbă, pre carea o voru voi. Eu dorescu sa se respectede dezvoltarea interna a poporatiunilor, că și religionea, in carea statulu n'ere dreptu a se amestecă. Si precum între religioni nu potē sa existe o religione privelegiata, asiă nu potē pre teritoriulu Ungariei sa existe o nationalitate privelegiata.“ Ba și d-ta, respectabile patriotu ai declarat in acea dieta la desbateru adresei: „Noi voimu, că in ceea ce privescu participarea la drepturile cetățienesci, nici religionea nici nationalitatea. . . . .“

Deák: Incet, amicu meu! Eu trebuie sa te intrerumpu in zelulu d-tale cu o intrebare: Nu cugeti d-ta, ca germanii, românii, serbii și cei-laltii locuitori

ai tiei au cauza de a fi multiamitori natiunei maghiare?

Germ. ung.: Fără indoie! Toti ungarii, apartiena ei ori și cărei nationalități, și iubescu patria lor și de acea suntu multiamitori fatia de accia, cari s'au intrepusu mai cu bravura și in prim'a linia pentru libertatea tiei, dara evenimentele ce urmara justifica asertionea mea, ca maghiarii au portatu acest'a lupta pentru libertate din egoismu negenerosu, ca ei ajungendu odata la putere și-au uitatu de interesele și trebuințele celorlalte poporatiuni și și încorda tōte poterile numai spre nimbulu rasei maghiare și spre maghiarisarea tiei. Acest'a e nenorocirea Ungariei, ca in cei șase oșep dela complanare li s'au subsapatu nationalităților nemaghiare — și prin acest'a și celei maghiare — radecinele existinției lor și in urm'a acestor'a a venitu o situatiune, de carea s'a temutu spiritulu unui Eötvös și Szalay. D-ta scii, ca celu dintăiu in epistol'a sea volanta: „Cestiunea nationalităților“ a pusu intrebarea: „Ce ne ascēpta pre noi, cându in unu tempu, in care noi pentru sustinerea independenției noastre trebuie sa ne încordăm tōte poterile noastre, natiunile conlocuitorie vedēndu-se nemultiamite in dreptele lor postulate suntu cu totul indiferente fatia de venitorulu patriei noastre s'au cându acea aducēndu-si aminte de afinitatea lor cu poporele altoru state voru lucră de adreptulu spre ruinarea patriei noastre?“ Ladislau Szalay in cuventulu seu la adresa in diet'a dela 1861 a datu la acest'a respunsulu: „E o specie periculoasă de independență: izolatiunea. Individulu isolatu intr'adeveru e independent, dara elu nu comonica cu nimenea, nici in stâng'a nici in drept'a, nici in susu nici in josu. Noi nesuindune cătra independenția sa simu atenti, că sa nu cadem in izolatiune, in acea specie mortifera de independență, in carea totu individulu, care nu va consideră solidaritatea cătra ceealalta Europa, va perī siguru“. Incercările de maghiarisare, politica nedreptăției, au ados o până acolo, de maghiarii suntu izolati și nu numai nationalitățile nemaghiare din tierra, ci și intr'ega Europa ascēpta destinele viitorie ale Ungariei cu unu indiferentismu apaticu.

Deák: Nesuintia mea — și acest'a nu de multu tempu amu pronunțiat'o și publice in dieta — a fostu totu-déun'a indreptata intr'acolo, a face conotațiuniloru mei nemaghiari referințele tiei „placute“, pentru ca apeșarea sfortiata a nationalităților nu numai aru fi o barbaria, ci și o imposibilitate. S'au dōra credi d-ta: ca noi maghiarii vomu potē supune cându-va pre serbi și pre

români s'au vomu respinge cându-va limb'a germana din comeriulu și negociu?

Germ. ung. Si totusi ministrulu de comunicatiune se încerca a maghiarisă comeriulu și comunicatiunea prin acea ca impune intreprinderiloru de dramuri ferate și de navigatiuni jugulu limbei maghiare cu forti'a. Si ce face colēgia seu, ministrulu instructiunei publice? Retacu acea, ca tōte poterile germane de investimentu s'au alungatu dela Universitatea din Pest'a și ca facultatea juridica din Sabiu, remasa in parte gemăna, cu incetulu se maghiarisēza prin denumirea de profesori maghiari și prin introducerea propuneriloru in limb'a maghiara. Nu voiu sa me demitu nice la acea, ca academi'a de sciintie nu sufere nice unu cuventu ne maghiaru și totu germănu s'au slavulu, care devine membrulu acestei academii, trebuie sa-si prezenteze scrisorile si biografii in limb'a maghiara, in scurtu, ca elu trebuie mai inainte sa se maghiariseze. Dara trebuie sa accentuezu acea, ca din contribuțiunile celor 8 milioane nemaghiari se dau pre totu anulu multe mi florini pentru museu, teatrulu nationalu, Universitate etc., precādu din contra pentru școlile germane române și serbe nu se dă nice unu banu. Si apoi legea de nationalitate și mai multu esecutarea ei! In representatiunea cetăției germane Bud'a-Pest'a e batjocorit' ori ce cuventu germănu. Magistratulu din cetatea Neoplant'a îi oprescu ministrulu de interne folosirea limbei serbesci. Dela reprezentatiunile municipale germane de pre teritoriulu sașescu din Transilvania ministrulu cere că protocoalele ședințeloru sa fia portate in limb'a maghiara, ba elu pretinde inca, că ordinea de di a ședințeloru sa se enuncie in limb'a maghiara, de-si in adunări nu se afla nice macaru unu singuru maghiaru. Judecatoriile portă oficiulu in limb'a maghiara, asiă încātu partidele primescu resolțiuni ce nu le potu intielege. Si in dieta ori-ce alta limba afara de cea croata e eschisa. In loculu a totu ce e firescu s'a creatu pre tōte terenurile forti'a, in loculu libertăției și interesulu in administratiune se cultiva ide'a de rasa in form'a sea cea selbatica. N'aru fi lucru mai naturalu, n'aru coresponde libertăției și trebuințeloru administratiunei, cându in dieta aru fi egalu indreptatita ori-ce limba a patriei cându, judecatoriile si-aru portă oficiulu in limb'a cercuitoru și cându representatiunile politice in scutululu celu mai liberalu alu minorităților si-aru detiermură ele insisi limb'a pertractărei și a protocolulu?

Deák: Cându aru fi iertatu ori și căru aflatu a vorbi in dieta in limb'a mamei sele, atunci noi n'amu avē in Pest'a

unul parlamentu ungaru ci unul germănu. Babesiu și Milețicu din ura cătra maghiarismu s'aru folosi de limb'a germana, sasi asiderea. Prin acest'a on'a din condițiunile de existinția a-le Ungariei s'aru șgudu. Noi ne vomu potē implini chemarea noastră numai sub presuposițiunea, ca puterea Ungariei va remāne solida și tare și temeulu constituțiunei nealteratu. Chiaru si existinția noastră se vede periclitata, deca prevalența indatinat'a elementulu maghiaru preste fia care natiune singurateca s'aru frānge. Si in interesulu dinastiei jace șlipirea strensa de unu poporu cu vitalitate, care are facultatea de a luă celorlalte nationalități crude puterea și insemnatarea și de a pregatī cu incetulu contopirea lor. Limb'a maghiara nu se potē mesurā cu cea germana că limba de cultura; dara ea e asemenea celei din urma in nesuintia ei cătra domnirea politica și intinderea preste marginele sele. Noi in dietele de mai nainte amu stersu limb'a latina cea mōrta și amu introdusu in loculu ei pre cea via maghiara, prin ce noi amu deșteptatu și promovatu participarea intregulu poporu la afacerile publice și amu facutu pre cea din urma intielegibila. E putienu patriotismu, cându acum nationalitățile nu recunosc beneficiulu limbei maghiare, bā cându multi preferu pre cea germana. (Va urmă.)

Sabiu in 27 Fauru.

Dupa cum s'a anunțiatu dejă in numerulu trecut, Marti s'era au serbatu elevii institutulu nostru archidieceșanu onomastic'a Inaltu Presăntulu Paritate Archiepiscopulu și Metropolitulu Procopiu cu o ședinția publica. Sa'la cea mare a Seminarulu archidieceșanu eră pregatita in unu modu corespondentiu festivității. In fruntea salei între alte eră unu transparentu frumosu cu inscripțiunea: „Traiescu Archiepiscopulu și Metropolitulu Procopiu“.

Adunēndu-se, putem dice elit'a societăției române din locu, clerici și laici, barbati și femei pre lānga unu publicu considerabilu, punctu la 7 ore dlu Dr. Ilariu Puscaru conducatoriulu societăției de lectura a junime ștudiōse din institutulu clericalu teologicu-pedagogicu, deschide ședinția publica cu următoarele cuvinte:

„Prēstimatelorū dōmne și prēstimatilorū domni!

„Au trecutulu tempu mai multu la midilocu decātu eramu dedati mai inainte, până a conveni cu totii iera in acēsta localitate; au trecutulu tempu lungu, de cându elevii Institutulu nostru archidieceșanu pedagogico-teologicu nu si-aru permis a pasi cu incer-

FOISIORA.

La serbarea aniversarei Escelentiei Sele Parintelui Archiepiscopulu și Metropolitulu Procopiu Ivacicovicu.

in 27 Februaru 1874.

Barbate prea ilustre: Procopiu parinte! Ceresculu te iubescu, căci elu te-a destinat, Sa fii pastoriu prea buna la parasita gente, — La cea ce pân'apropē, in lacrami s'a scaldatu.

Biserica ei sânta, principii salutare
Primate din vechime, cum fiulu le-a predatu;
Fostau persecutate fără de nice o crutiare,
De-a sale soriōre, ce-o pāne au gustatu.

O plāngere comuna, o jale șintietōrie,
Și astadi mai ranesce șufletulu de crestīnu:
Cāndu vene-i lui in minte de cele trectatōrie,
Ce grele suferise Sav'a bunulu ștapānu.

Acele gōne crānceni in seculi de lumina,
Portate spre batjocuri nevinovati fiindu,
Ne sterse o se fia in inim'a crestina;
Cāci bunulu nostu parinte traitau lacramāndu.

Tramisu inse din ceriuri fiintia ingerēșca
Andreiu bunulu parinte Moise mantuitoriu,
Biserica strabuna elu se o mātuiēșca,
Și astfelu se remāna eternu nemuritoriu!

Andreiu Apostolu mare in tempu de vigelia,
A fostu tramisu de Tatalu a tōte creatoriu, —

Și-si tocmai implinise acēsta datoriu
Gatindu-ne in tōte — ferice viitoriu.

De si-lu iubēmu ferbinte noi fiii șufletesci,
Iubitu mai multu de Tatalu, — c'alu seu
tramisu a fostu

In locurile sante, in cetele ceresci
Chiematu l'a sei dea unu siguru adapostu.

Acum'a dupa densulu barbatulu inocintei,
Tramisutea pre Tine nōue Archipastoriu;
Șadapi turm'a crestina cu laptele credinției, —
Avenu chiaru dela Tatalu sprijinu și ajutoriu.

Dorimu astadi cu totii că multu iubita-ti turma
Șo poti pastori bine ani multi și fericitu!
Sa-ti dē domnulu putere se calci in blānda-
urmu,

La celu ce inainte-ti pre noi nea pastoritu!

* * *
La elu oște crestina, la elu aveti șperantia,
Rogati-ve Proniei se-lu tiena ocrotitu!
Din ceriu ia fostu chemarea, alesu de Prove-
dintia,
Strigati că se traiescu Procopiu fericitu! . .
Ioane Nascu,
clericu an. III.

Resbelulu trojanu,

(Pre la an. 1200 n. de Christosu.)
dupa Grube.

IX. Achille și Priamu.

Cadavrulu lui Patroclu se arse in-
data ce i-a fostu impacata mōrta, se

detera apoi jocuri, că sa se serbeze inmortentarea. Numai corpulu lui Hectoru jacea pre câmpu că unu hoitu, și Achille desu-diminētia și injugă caii, legă cadavrulu de caru și incungură cu densulu monumentulu lui Patroclu de trei ori. Apollo inse aperă cadavrulu de putrediciene, chiaru și cei-laltii diei inca se indurara de celu mortu.

Iris, nunci'a dieiloru, descinse a dōu'ă ora in josu și imbarbată pre caruntulu Priamu sa mērga in castele lui Achille și sa-si rescumpere feciorulu. Priamu numai decātu se suī pre caru și aperatu de Mercuriu plecā in tacerea noptiei prin midiloculu castreloru grecesci până la cortulu lui Achille. Eroulu eră culcatu dejă; regele i imbratisă genunchii și-i sarulă mânăle, cari i ucisera atāti'a fii și dise:

„Oh! Achille care esci intocm'a că unu dieu, aduti aminte de tatalu teu, care inca este betrānu și slabu că și mine si potē totu asemenea ingrigiatu si fără ajutoriu in contra vecioiloru dusimani, căruia inse i remane șperanti'a de a-si putē revedē pre fiulu iubitu. Iera eu din cincii-dieci de feciori, dintre cari nōue-spre-diece erau dela o singora muiere, de cei mai multi m'am lipsitu in lupt'a acēsta si in urma prin tine ni s'au taiatu și ultimulu radiem si ultim'a șperantia a cetăției si alu nostru a tuturor. De aceea vinu acum la nāi si aducu bani nenumērati, că sa-lu rescumperu pre elu, pre

fiulu meu Hectoru. Teme-te de diei, fiule alu lui Peleu, indura-te de mine și aduti aminte de taica-teu. Ajunge-mi mie, ca trebuie sa suferu, ceea ce n'au suferitu nici unu muritoriu, pentru ca eu sarutu mână, ceea mi-a ucisu copiii.“

Astfelu grafi betrānulu, și eroulu, aducēndu-si aminte de taica-seu l'u prinse de mână cu blandetie. Acest'a inse cadu la piciorile lui și plangea; Achille inca plangea pentru tatalu și pentru amicu seu și totu cortulu resonā de vaiete.

Achille saru dupa aceea, că unu leu și șocii dupa densulu. Inaintea cortulu desprinsera animalele din jugu și pre eroulu l'u condusera in launtra. Descarcara apoi darurile de rescumpere de pre caru, lasandu numai dōue mantele și unu pieptariu cu cari eră sa invelue pre Hectoru. Achille porunci dupa aceea, că cadavrulu sa se spele, sa se unga si sa se imbrace și astfelu sa-lu aduca inant'a tatalu. Singuru Achille l'u pose in urm'a acestor'a pre unu asternutu pregatitu, și cându amicii raduca mortulu pre caru, strigā pre amicu seu dupa nume și dise:

„Patroclu! nu te mania pre mine, deca in iadu vei observā ore-cum, ca cadavrulu lui Hectoru l'amu datu tatanes'o. Elu l'au rescumperatu cu mare pretiu, din care vei avē si tu o parte.“

Acum Achille se intōrce iera in cortu, se pune fatia in fatia cu regele și i dise:

cările lor înainte prăstimate d-loru Văstre într'unu modu serbatorescu, precum se întâmpla asta s'era. Caus'a la acést'a n'au fostu indiferențismulu, pentru ca elevii acestui institutu se arata prin zelulu lor accesibili pentru totu, ce este de comunu recunoscutu, ca înaintéza scopurile cele bune, progresulu; caus'a la acést'a n'au fostu nici neinteresarea, căci ei de presinte, că și mai înainte, pre lângă studiile lor de scôla, se deprindu și pre cale privată și în lucruri, ce contribuie la calificarea lor pentru o viață publică, ce i ascépta; ei și de presinte suntu întrunți într'o societate de lectură de dumineci, unde producă și se cetescu produsele lor și se îndreptéda unii pre alții."

"Dara caus'a, caei de multu tempu n'au cutediatu a pasi în fati'a unui publicu mai strălucitu au fostu evenimentulu celu tristu, ce în modu durerosu au ajunsu biserică n'ăstră româna ortodoxă din Ungari'a și Transilvani'a: adeca perderea Marelui barbatu alu bisericeii și natiunei n'ăstre, a neuitatulu Archiepiscopu și Metropolitu Andreiu. Spiritele tuturor s'au îngreunatu și inim'a s'a deprimatu prin acestu casu tristu."

"Acum inse, dupa ce cu ajutorulu Atotputerniculu D'dieu s'au adusu trebile bisericesci sub impregiurările lor normale canonică și legale; acum dupa ce fiiloru sufletesci din Metropoli'a n'ăstră remasi orfani, li s'au redatu Parintele celu bunu în persôna Escelentiei Sele Prédemului Archipastoriu Procopiu; au începutu spiritulu nostru a deveni mai abilu, i'era inim'a n'ăstră au începutu a se reculege din apesarea, în carea gemea; acum și elevii acestui institutu seminarialu și iau de nou curagiulu a pasi înainte d-loru Văstre cu modestele lor încercări."

"Ca ocaziunea cea mai oportună au socolitu ei a fi s'era de astadi, care este presér'a dilei sântului, „Procopiu“ d'ă onomastica a Prébunulu nostru Archiepiscopu și Metropolitu. Elevii acestui institutu folosescu totu de odata ocaziunea acést'a pentru a-si manifestă respectuosulu lor sentiu de fi'ăscă multiamita și recunoscintia pentru continuă și neobosită îngrijire ce o are înaltulu Parinte fatia de prosperarea institutulu nostru archidieceșanu și creștinéscă a crescere a eleviloru seminariali."

"Numerulu celu frumos și alesu, și bunavointi'a cu carea a ti binevoitu d-văstra a împină acést'a încercare a eleviloru se p'ôte privi, că unu semnu învederatu, ca ei au nimeritu alegerea ocaziunei, la carea și permitu a pasi în audiulu d-văstra cu lucrările lor, i'era în cătu nu voru corespunde aseptărilor salutându-ve în numele eleviloru acestui institutu, că conducătorulu alu reuniunei lor domestice pentru lectură, ve ceru indulgență și scusele d-loru v'ăstre."

"Vedi betrânule, acom ti-ai rescumperatu feciorulu! dejă, îmbracatu în h'ine onorifice, e asediatu pre carulu teu. În amurgulu diminetiei poti sa-lu vedi și se te departi cu densulu. Dara acum sa ne epucămu se cinămu ce-va; vei avé tempu de ajunsu, oă sa-lu deplangi, dupa ce vei ajunge acasa, pentru ca în adevéru merita multe lacrimi."

Cu acestea demandă sa se aduca o cină cu care și omeni ôspele. În decursulu cinei, Priamu nu se putea minună deșt'ula de figură și staturu eroului, i'era acést'a de fati'a plna de demnitate și de graiurile întieptele ale betrânului.

I-se întense apoi unu asternutu că sa se culce și Achille i-a promis unu armistitiu de noué dile, că se p'ôte înmormentă cu demnitate pre nobilulu Hectoru. Nefericitulu tata inse nu potu închide ochii t'ota n'optea și inca înainte de a se face d'ă și se aretă Mercuriu și-lu îndemnă sa se întorca la Troj'a, ceea ce și facu plecandu cu cadavrelu multu iubitu cătra Troj'a jeli'toria.

Petra - Petrescu.

Îndata dupa acést'a a rostitu elevulu anului alu III-lea clericulu Grigoriu Maric'a o cuvântare festiva, f'orte bine ținută și propusa. Apoi a intonat corulu cantarea: „Frumos e omulu D'ămnă“. După acést'a a declamatu clericulu an. II Zevedeiu Muresianu poesi'a „Glasulu unoi românu“ de A. Muresianu. Urmă apoi discursulu clericulu an. II Ioanu Germanu despre „Constitutiunea bisericeii n'ăstre“. Și discursulu acést'a precum și cuvântarea festiva merita a fi cunoscută de unu publicu mai mare că celu ce a asistatulu la festivitate acést'a. După discursu a declamatu clericulu an. I. Ioane Palade poesi'a: „Movil'a lui Burcelă“ de V. Alesandri. Corulu intonă apoi cantarea „Sfinte Parinte“, după carea multiamindu d-lu conducătorulu publiculu asistentu, se închieia festivitatea.

Ne permitiendune spatiulu colóneloru a-ne estinde mai pre largu asupr'a acestei serbatori, dicemu, ca t'ote piesele au facutu cea mai buna impresiune asupr'a auditoriulu și aplaudările auditoriulu potema dice ca au fostu unu micu dara justu tributulu de încurajare pentru elevii institutulu nostru.

În fine implinim o datorință, unindu-ne și noi sentimentele n'ăstre urându Archipastoriulu nostru viață îndelungată și fericită spre a poté conduce n'ăstră biserică la limanulu mântuirii!

Fundatiunea lui Georgie Bott'a.

Este unu adevéru de multu probatu și constatatu, ca atātu individulu singuratecu, cătu și corporatiuni, societăți și natii întregi numai la lumină cunoscintiei potu înaintă și prosperă, numai la acést'a și cu acést'a lumina se potu asigură contr'a fatalismulu și a noroculu orbu, căror'a, căti s'au predatu și si-au incredințiatu s'orțea, — individii singurateci că și societăți întregi de ori-ce natura, s'au predatu și si-au incredințiat'o ace'a în man'a sigurei peiri.

Din acestu adevéru urméza prea firesce, ca atātu individii singurateci cătu și societăți întregi, déca au norocirea a posede vre unu foculariu, prin care sa li-se asigure cunoscintia și sciintia, acei'a suntu în posesiunea celu mai siguru midilocu spre înaintare și prosperare, rămânendu mai de parte numai acea problema de resolutu, de a se folosi bine midiloculu din partea celor ce 'lu posedu spre ajungerea scopulu spre carele este datu.

Fericitulu Georgie Bott'a prin testamentulu seu d'ă sz. Abraham 6 Aprilie 1856, prin care consacredia pre casulu mortii sele și alu sociei sele Clar'a Contiu t'ota averea sea imobilă din acum numi'ta comuna sz. Abraham pre sém'a scôlei n'ăstre confesiunale din Mogogi'a — Holo-Mező — loculu nascerii lui, pnnendu-o sub administratiunea Archiepiscopulu și Metropolitulu nostru repausatu, a marelui Andreiu Barcău de Siagun'a și a legitimiloru sei urmatori în scaunulu archiepiscopescu, au datu comunei n'ăstre bisericesci din Mogogi'a unu asemenea midilocu spre înaintare și prosperare, au aprinsu d'ă fericitulu fundatore acestei comune bisericesci o lumina, la radiile cărei'a de acum înainte — dupace atātu generosulu testatore, cătu și soci'a sea au parasitu cele de aici și după pace prin urmare în întielesulu testamentulu acea avere că fundatiune prin întrevénirea Consistoriulu archidieceșanu prin fiscalulu seu D. Dr. Ioanu Borcea, au devenitu — de jure — în posesiunea acestei scôle, — se va poté dá mai cu succesu nutrementulu spiritualu tinerimeii n'ăstre din desu numi'ta comuna Mogogi'a, mai cu sémă déca conducătorii acestei comune bisericesci, și voru pricepe bine și 'și voru implini cu scumpetate schiemarea sântă ce o au fatia cu scôla n'ăstră de acolo. Acést'a suntemu în dreptu a o asceptă o și sperămu cu t'ota secutarea dela comitetulu nostru parochialu din Mogogi'a —

Averea imobilă ce constituie fundatiunea fericitulu Georgie Bott'a, Administratiunea acestei fundatiuni au aflatu de bine și rentabile a o preface în bani, și asiă acé-

sta avere după efectuit'a vendiare a realitătiloru, constă astadi din summ'a rotundă de 4000 fl. v. a.

Consistoriulu archidieceșanu că senatu epitropescu, considerându venitulu acestei fundatiuni, a decisu, că din acelu venitu în totu anulu sa se dea scôlei n'ăstre din Mogogi'a o suma de 190 fl. și anume: pentru îmbunătățirea salariulu invetiatorescu 180 fl., i'era pentru succesiv'a cumpărare de aparate de invetiamentu și de carti pre sém'a copiiloru seraci 10 fl. v. a. Vecinic'a pomenire fundatorelui generosulu, i'era ereditoru succesulu celu mai bunu întru realizarea scopulu sântu alu fericitulu Georgie Bott'a!

Altu actu filantropicu.

Ecaterin'a Petru Ratiu din Ili'a, între alte multe legate pentru biserică și individii singurateci specificate în testamentulu seu compus d'ă Ili'a 1 Octob. 1866, la pt. 3 alu acelu'a-si testamentu dispune: La Seminarulu archidieceșanu din Sabiu mare daruiescu 100 #, scrie: Un'a sută „galbeni în moneta sunătoare, cumca din interesele acestui capitalu sa se statoréscă o fundatiune pentru unu invetiacelu din familia sermană româna spre ajutorința la studiatu, care fundatiune sa fia numita după numele propriu alu meu; și denumescu de curatoru preste acést'a fundatiune pre Présântitulu și luminatulu Episcopu dela biserică gr. or. româna din Sabiu — de presente Escelentia Sea Metropolitulu Andreiu baron de Siagun'a, cumca după propria sea buna prevedere sa impartăsiéscă pre invetiacelu fundationalu în totu anulu până la finea studiiloru sele."

Consistoriulu archidieceșanu că senatu epitropescu — după trecerea din viață a fericitei fundatore — în sediint'a din 8 Dec. 1873 regulându definitivminte acést'a dispozițiune în întielesulu testamentulu sub numirea de fundatiunea Ecaterinei Petru Ratiu, amesuratu destinațiunei testamentarie considerându venitulu anualu alu acestei fundatiuni, care venitu trece ce va preste 30 fl. v. a. — statoréscă de ocamdata unu stipendiu de 30 fl. v. a. pentru unu tineru din o familia sermană româna spre a se ajotóră la studiu, care stipendiu se va oferi asemenea în întielesulu dispozițiunei testamentarie a fericitei fundatore.

Fia-i tieren'a usi'ora și amintirea binecuvântata acestei matrône române.

Brănu în 23 Fauru v. 1874.

(La Apelulu comitetulu braviloru nostri români brasoveni asociati pentru latirea meseriiloru între români, aparutu în „Tel. Rom.“ Nr. 7 din 1874).

„Comercintu, industri'a, meseriile și agricultur'a: acestea (suntu) surginti puternice ale averei nationale“ și i'erasi: „O meseria pretiuesce cătu o mosia.“ I. B a d i l e s c u.

Conôscemu tristulu tempu trecut, ne suntu în caldă ba ferbinte memoria amarele lui suveniru, sentim înca și astadi forte tare urmările lui cele duréroșe; vedemu acum și tempurile cu impregiurările lui presente, și de aici potemu prea usioru conchide și la venitoru; din care cauza nici ca mai poté fi vorba de a mai rămâne în starea cea amortită ba adormita de până acum. Cine nu știe ca la ori ce felu de maiestria, pentru că se fia primitu copilulu ori cui, trebuiă sa plătescă parinti lui pentru elu sume mari și însemnate; asiă trebue sa plătescă omulu la alti maiestri straini déca vrea sa invetie copilulu lui vre-o meseria prin carea sa se norocéscă și fericéscă nu numai pre sine, dara chiaru și pre alții. T'ote natiunile au îmbrățisiatu și îmbrățisédia și astadi cu caldura feliurite meserii pentru ca știu pretiul bunatatei lor cea mare; numai noi o natiune atātu de mare și alésa, dicu, dorere! numai noi nu amu știutu și inca până astadi partea cea mai mare nu scimu ori ca un vremu sa le pretiim. A-siu afirmă ca din caus'a seraciei nu au îmbrățisiatu

poporulu nostru până acum meseriile, inse nu cutedi; ba toc'm'a din contra trebue sa afirmu, ca nu seraci'a au fostu și este caus'a, ci ignorantia. Omenii nostrii despretințiu și despretiuescu — se rusinau și se rusinéza înca și astadi a-si tramite copiii la meserii; ei suntu mai bucurosi a-si impartii biat'a mosi'ora — o bucată de pamentu în 4—5 părți între feciori și fete, și apoi dorere! se uita la ei cum — și unii și alții patimescu și suferu lipse în t'ota viét'a, ba mai pieru de f'ome, și nu i dau la feliurite meserii prin cari în căti-va ani 'și potu face capitale însemnate, sa trăiescă multiamiti și totu de odata — pre lângă acestea sa faca onóre și folosu natiunei lor. Deci déca poporulu nostru nu au priceputu și nu pricepe nici cunósce bunatatea cea mare a meseriiloru, apoi noi că conducători și că totu atātu lucratori ne mediciti în via Domnului, trebue sa capacitămu, poporulu sa-lu aducemu la cunoscintia chiară și la convingere prin asemenea și exemple feliurite, ca astadi numai potemu traf asiă, ca nu mai potemu rămâne în tenebritatea de până acum, ci trebue sa ne reculegem odata sa pretiim și îmbrățisim meseriile cu t'ota caldur'a. Facendu noi toti în t'ote părțile astu-feliu apoi potemu fi convinsi ca poporulu nostru celu blându și ascultatoriu va fi prea aplicatu a îmbrățisă cu caldura meseriile; noi scimu inse ca: „verba movent“, dara sa nu uitămu nici acea ca: „exempla trahunt“, sa invetiămu și instruămu poporulu, dara totu deodata se cere sa premergemu cu exemplu în ori și ce afaceri. Prin cuvântări potrivite și exemple vii potemu aduce pre poporu la convingerea ca, déca si-aru vinde boulu din j'ogu, vacuti'a cu lapte care i indulcesce cas'a — celui seracu, — și totusi 'și va dá copilulu seu copiii sei la meserii. După ce ne-au succesu — prin cuvântări alese, prin asemenea și exemple potrivite, — a aduce pre poporu la convingerea acést'a, — adeca, ca cu ori ce pretiu și sacrificiu sa îmbrățisiedie meseriile, apoi bucuri'a lui creșce, aplicarea lui sa inferbentă și convingerea lui se maresce și iradecinéza și mai tare, déca i vomu face cunoscutu — mai în urmă, — scopulu braviloru nostrii români brasoveni asociati spre a latii meseriile între noi; și înca copiii cei seraci fără spese din partea parintiloru; adeca din partea comitetulu bine spriginiti și favoriti. Eu a-si fi de parere, ca după ce vorbitoriulu au adusu pre poporu la convingere, apoi sa cetéscă și esplice: „Apelulu“ susu mentionatu; acést'a se poté face cu ocaziunea adunăriloru poporulu la scôla, la biserică, la cancelari, etc. apoi cu ocaziunea maialeloru, esamenelor, nuntelor, pomenelor, etc. etc. în loculu altoru toaste fără de nici o însemnatatate, a se ținé astu-feliu de cuvântări prin cari poporulu poté castigă f'orte multu. Nu potu dara mai multu a dice decâtu a dá unu resunetu întreit: „Sa trăiescă bravii nostri români brasoveni asociati pentru latirea meseriiloru între români.!!“

Teodoru Popu,
invetiatoriu.

Ratiociniu publicu.

Brănu, în 13 Fauru 1874.

În întielesulu § 50 din Statutulu conferinței n'ăstre invetiatoresci subscriisii că alesi din partea corpulu nostru spre a luă ratiociniulu și a primi soc'ă casariulu conferinței n'ăstre Ioanu Balcă sub a căru'i'a „ingrijirea a fostu până acum „Fondulu scolariloru seraci“ amu aflatu ca acestu casariu a administrato banii incredinți lui cătu s'a potutu de bine; deci în specie venim a relationă pre onor. publicu despre acestu fondu după cum urméza: după cum se poté vedé în „Telegr. Rom.“ nr. 26 1873 „Fondulu scolariloru seraci“ — înfiintatu prin corpulu invetiatorescu brăneu — a fostu pre anulu 1873 . . . 243 fl. 22 cr Baniii acesti'a au adosu pre anulu 1873 înterese de . . . . . 58 fl. 32 cr.

Dela unele lampe licitate pro usu (5 lampe) s'a primitu . . . . . 1 fl. 23 cr.
Dela invet. Hariu Reitu ca membru nou intratu in corpulu invetiatorescu in intieles stat. conf. cu dreptu de membru fundatoru alu confer. s'a primitu . . . . . 5 fl. — cr.

Acesti bani adunandu-se dau sum'a totala de . . . 307 fl. 77 cr.
Din acesta suma se subtragu spesele de . . . — fl. 51 cr.

si asiá ne remane unu capitalu curatu spre usufructuare in viitoriu de 307 fl. 26 cr.

Asiá dara „Fondulu scolarilor se-raci“ infiintiatu prin corpulu invetiatorescu branenu este astadi trei sute si siette fl. si 26 cr. v. a.

Despre care se aduce la cunoscintia pre onoratu publicu si cu deosebire la acei prea onorati domni cari au binevoitu a contribui la infiintierea si crearea acestui fondu; pentru ca cu atatu mai incredintati sa fia despre fructulu osteneleloru domnieloru sele.

Corpulu invetiatorescu branenu, prin Teodoru Popu, presied. confer. Nicolau Reitu, secret. conf. Ioanu Balca, cassariu. Moise Nedelu, control. Hariu Reitu, controloru.

Varietati.

* Stipendii. Ministrulu regescu ungurescu de culte si instructiune publica a conferitu stipendiile crariali transilvane de cate 60 fl. pentru anulu scolastic 1873/4 scolariloru urmatorii: Ioanu Matyas, Michailu Moses, Emilu Vaid'a, Iosifu Petru si Colomanu Napendruck dela gimnasiulu rom. cath. din Clusiu, — Alesandru Bor'a dela gimnasiulu de statu din Sabiu, — Emilu Margineniu dela gimnasiulu gr. cat. din Blasiu, — Ludovicu Gergely dela gimnasiulu rom. cat. si Alesandru Popu dela gimnasiu gr. or. din Brasiovu.

* Furtu. Unu romanu din Porumbacu, intr'o carcima aprupe de tergulu de vite i s'a furatu 70 fl. pretiulu de pre vite vendute. Furi; au fostu tigani din Siur'a mare.

* Jurnalisticu. In Brasiovu a aparutu unu jurnal nou romanu intitulatu: „Orientulu latin“, se vede ca numeru de proba, pentru-ca in programulu din frunte se dice ca va esi de doue ori pre septamana, Mercuria si Sambata, incependu dela prim'a (13) Aprile. Abonamentulu este 10 fl. pre anu, 5 fl. pre 6 luni, 2 fl. 50 xr. pre 3 luni in launtrulu Monarchiei; 30 lei noi pre anu in Romani'a si 40 franci pre anu in strainatate. Proprietariu si editoriu este dlu Advocatu Aronu Densusianu, redactorulu responsabilu Teofilu Francu si colaborariu primariu I. A. Lapedatu.

* Mam'a Dochia au venitu de asta data imbracata bine cu cococu albu. In diu'a premergatoria (28 Februaru) dimineti'a ni-a anuntiatu cu o ninsore desa de obiele albe ca are sa vina, dara pana dupa amedi, la ivirea sorelui, nu se mai cunoscea nimica. A dou'a di (1 Martiu) inse s'a pusu pre ninsore si a ninsu si a ninsu si ninge incatu avemu neu'a grosa ca in poterea iernei.

Locu deschisu.

Resnovu in 12 Fauru 1874.
(Urmare si fine.)

Ad 2. Precum ca din acesta umblare s'au nascutu frecari si dusmanii intre poporu, servesca ca dovada multele acte de cercetare din archiv'a protopopesca si consistoriale, seu macaru numai urmatorea fassione a celor doi membri mai josu numiti ai comitetulu parochialu care suna: „Trei dintre cei mai alesi membri ai comitetulu parochialu anume: George Putinariu, carele e si epitropu, Nicolau Radecina si Ioanu Nanu Tieganelea spunu ca astadi suntu siette-spre-diece dile de

candu Ioanu Vledea, aflandu ca George Putinariu se afla cu Nicolau Radecina in casa lui Ioanu Nanu Tieganelea, au mersu acolo, cu cugetu ca sa maltratedie pre celu dintai si deca acesta nu s'a templatu, caus'a este ca Bucur'a, soci'a lui Ioanu Tieganelea observandu planulu celu necuratu alu lui Ioanu Vledea i-a sioptitu la urechi'a lui George Putinariu sa fuga ca sa scape de periculu, observandu Ioanu Vledea ca G. Putinariu a parasitu casa fara veste, a intrebatu pre cei presenti (N. Radecina si I. Tieganelea) injurandu, unde Putinariu? sa-i rupu si alu doilea picioru (fiindu dejá schiopu de unu picioru).

„Stanu Stanicelu si Dumitru Cretiu ambii membrii comitetulu spunu ca Ioanu Stochitu pre unulu eri si pre cel-a-laltu mai de multu i-au prinsu in mediloculu ulitiei, si anume pre Stanu Stanicelu, l'au dusu cu forti'a in casa lui Ioanu Marg'a Neculoin silindulu sa subscrie o petitiune in contra convingerei lui ceea ce de frica a si facutu. Martoru are la acesta pre G. Putinariu si Ioanu Marg'a iera pre soci'a lui D. Cretiu si pre acesta o au opritu eri in diu'a dintai a nascerei Domnului in drumu intrebandu ce au cantatu la protopopiatu? si amenintandu-i pentru acesta cu resbunare.“

Si din acestea se vede adeverulu pre partea nostra, ei! dara dlu Nanu — precum lu cunoscemu noi va sustiene si dupa acesta ca protocolulu comitetulu parochialu aru fi falsu, credemu si potemu dovedi la tempulu seu ca dlu Nanu s'a prea grabitu cu espressionea sea acesta ba credemu ca-si va perde si gustulu de a mai batjocori in viitoriu in estu modu o corporatiune cum este comitetulu parochialu seu macaru si numai pre o minoritate din elu, iera pana candu va veni si acestu tempu noi ne semtimu datori a areta onor. publicu ca acelu protocolu s'a luat cu multa seriositate, ca tote fasionile din acela s'au luat in facti'a adunarei plenarie a comit. parochiale si de aceea toti membrii comit. par. cari au auditu fasionile din capu pana in fine au subscrisu dearendulu acelu protocolu. Tote aceste impregiurari au facutu pre com. par. sa se semta ofensatu prin calumniele dlui Nanu din nr. 8 alu „Tel. Rom.“ si pentru aceea in 11 Fauru 1874 elu s'au veditu indemnatu pentru aপরera onorei sele a aduce urmatoriulu conelusu:

„Comitetulu parochiale inca a luat in cunoscintia cu neplacere, despre respunsulu din cestiune, si pentru aপরera onorei sele se vede motivatu a insarcina pre presiedintele Georgiu Proc'a mai intai sa provoe pre dlu Nanu a-si retrage incriminariile vomite asupra comit. ierasi prin jurnalulu „Telegr. Rom.“ si in casu candu n'aru voi sa i se intetiedie procesu pentru calumnia.“

In adeveru prin astelua de espeotatiuni ale dlui Nanu s'au mai doveditu si acea ulterioara afirmatiune a nostra ca densulu este ingamfatu de sumetiui tocm'a cum n'aru trebui sa fia unu candidat de preotia, caci altfelu nu ne potemu imaginá cum unu invetiariu numai ce-va luminatu s'aru pute produce astelua — dara fia-i de bine!

Mai dice dlu Nanu ca noi avemu interese particulare candu sustienemu parochia in clas'a I, si candu nu ne invoimu la reducerea ei in clas'a II, noi credemu, ca acesta de sine si prin sine se combate; deca noi amu cere reducerea parochiei la clase inferioare, ca sa potemu candida pre cati Bucheri toti, cum voiesce dlu Nanu, atunci s'aru mai poté dice de interese particulare, dara candu noi staruimu pentru sustinerea clasei I numai ca sa eschidemu pre cei necompetenti, candu noi pentru o parochia carea si insinte cu 20 de ani si-a alesu de preotu unu barbatu cu studiele filosofice, acum dupa 20 si mai bine de ani, voimu macaru unu preotu cu 8 clase gimnasiale, ore se mai poté si cugeta aici de alte interese, decatu de acelea de a ave unu preotu la inaltimea chiamarei sele.

Multamita lui Ddieu si bunulu semtiu alu poporulu nostru, ca cu tote machi-

natiunile in sinodulu parochialu din 24 Ianuariu a. c. s'a decretatu cu unanimitate, ca parochia remane asiá cum a clasificat'o sinodulu protopopescu si-a intarit'o venerab. Consistoriu archid. de cl. I dara si pretinde dela concurenti celu putienu 8 clase gimnasiale.

Ca de incheiere spunemu dlui Nanu ca de amenintariile, cele face la finea respunsulu seu, nu ne tememu nimic'a, nici acum'a nici dupa revederea, ce ni-o promise densulu. —

Georgiu Proc'a,
Nicolau Ilie,
Georg. Putinariu,
Nicolau Bordea,
Bucuru Aldica,
toti membrii comitetulu parochialu.

Raportu comerciale.

Sabiu 10 Martiu n. Graú 7 fl. 67 xr. frumosu, 7 fl. 33 xr. mestecat, 7 fl. 7 xr. qualit. infer.; se-car'a 4 fl. 93 xr. pana 4 fl. 67; orzu 3 fl. 67; ovesu 2 fl. 93 pana 1 fl. 73 xr.; cucuruзу (porumbu) 3 fl. 87 xr.; cartofi 2 fl. 30 xr. galé'a austriaca.
Farina buna 14 fl.; de franske 12 fl.; de pane alba 11 fl. pane de casa 10 fl. maj'a.
Linte 24 xr., mazarea 24 xr., Fasolea 18 xr., malaiulu 16 xr. cup'a.
Fenu legatu 1 fl. 30, nelegatu 1 fl. 10 xr., paie lungi 80 xr., scurte 70 xr, maj'a.
Lemne de focu 8—10 fl. stang. austr.
Carnea de vita 22 cr. p., de porc 26 xr. Unsore 75 xr. pana la 1 fl. cup'a.

Aradu 11 Martiu. Graulu n'a avutu cumperatori multi de-si venditori inca putieni; totu comerciulu se pote dice ca a fostu mole. Cucuruzulu a trecut cu 3 fl. 30—3 fl. 35 xr. maj'a vamale. Ovesulu a avutu cea mai buna cantare.

Budapest'a. 11 Martiu Comerciulu de cereale a fostu mortu.

Tergu de lana. Rducendu-se provisiunile tergulu nostru de lana n'a avutu cantare mare nici de catra indigeni, nici de catra straini. Pana acum s'a vendutu circa 4000 maji lana. Pretiurile au fostu pentru lana buna tunsur'a prima (pentru panuri, postavuri si popteni) dela 100—114 fl., lana de munte, tunsura de ierna si de vera 87—101 fl. Pretiurils lanei preste totu suntu in favorea venditoriloru.

Burs'a de Vien'a.

Din 1/13 Martie 1874.

Metalicele 5%	69 75
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	73 75
Imprumutulu de statu din 1860	103 75
Actiuni de banca	970 —
Actiuni de creditu	233 75
London	111 50
Obligatiuni de desdunare Unguresci	75 —
„ „ „ Temisiorene	74 75
„ „ „ Ardelenesci	73 50
„ „ „ Croato-slavone	75 50
Argintu	105 35
Galbinu	— —
Napoleonu d'auru (poli)	8 89

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de sodalu culegatoriu care aru fi totudeodata si instructoru si diriginte alu invetiaceiloru si diriginte alu afaceriloru tehnice la tipografia archidiecezana romana gr. or. de aici se escrie concursu pana la 3/15 Aprile a. c.

Cu acestu postu este impreunatu unu salariu anuale de 600 fl. v. a.

Doritorii de a competá la acestu postu au a-si asterne la subscris'a comissionne pana la datulu indicatu suplicele concursuale proviedute cu atestatale despre cualificatiunea loru in art'a tipografiei.

Sabiu 1/13 Martia 1874.

Comissionne administrativa a tipografiei archidiecezane romane greco-orientale.

(1—3)

Concursu.

Cu permissiunea Prevénerabilulu Consistoriu archidiecezanu de sub Nr. 1258/1873 pentru ocuparea vacantei parochia Lancremu, protopresviteratulu Sabesiulu sasescu, se escrie concursu pana in 24 Martiu a. c., in care di va fi si candidati'a.

Emolumentele suntu:

- 12 jugere portione canonica.
- Dela 154 familii cate 2 serdele cucuruzu cu tulen.
- Dela 154 familii cate o di de lucru (claca).
- Si stol'a usuata; cari venite, calculate in bani gat'a se urca cam la 650 fl. v. a. —

Doritorii de a ocupa acestu postu au a-si ascerne petitiunile loru instruate cu unu:

a) Atestatu despre absolvirea gimnasiulu superioru si depos'a maturitate (Nr. cons. 151/1870 si 1253/1873).

b) Atestatu despre absolvirea studiiloru teologice si despre esamenulu de cualificatiune.

c) Atestatu despre servitiile sele de pana acum pana la terminulu indicatu la oficiulu ppescu alu Sas-Sabesialui. — Lancremu in 21 Febr. 1874.

In contielegere cu dlu protopopu Ioanu Tipeiu.

Comitetulu parochialu.

(2—3)

Concursu.

Pentru ocuparea unu postu de Capelanu, pre langa cinsti'a sea betranulu parochu Ioanu Verzea, in parochia de clas'a II-a gr. or. din Cernatu in tractulu protopopescu 1-iu alu Brasiovlui, se escrie prin acesta, cu concessiunea maritulu Consistoriu archidiecezanu, concursu cu terminu pana la 25 Martie a. c.

Emolumentele impreunate cu mentionatulu postu de Capelanu suntu: a patri parte din venitele parochiali si salariulu de 250 fl. v. a. pentru care va ave capelanulu a functiona si ca invetiariu alu scolei nostre de acolo.

Concurentii au a tramite mie subscrisului suplicele loru instruate in sensulu „stat. org.“ si conformu dispositiuniloru sinodulu archidiecezanu din 1873 pentru regularea parochieloru § 16 p. c. Brasiovu 18 Februaru 1874.

In contielegere cu comitetulu parochialu respectiv.

Iosifu Baracu,
protopopu.

(2—3)

Nr. 25/1874.

Edictu.

Prin care Oprea Maniu Lungu din Poplac'a scaunulu Sabiului de religiunea gr. res. carele de tempu indelungatu cu necredintia au parasitu pre legiuit'a lui socia Dobr'a Maniu Vladu totu din Poplac'a, fara de a se sci loculu aflarei si petrecerei lui, se provoca, ca in terminu de unu anu dela datulu de fatia sa se infatisiedie inaintea forulu matrimoniale subscrisu, pentru ca la din contra procesulu divortialu intentatu asupra lui, se va otari amesuratu prescrizeloru canonice si in absentia lui.

Sabiu 22 Fauru 1874.

Forulu matrimoniale alu tractulu protop. gr. res. alu Sabiului I.

(1—3)

Vendiare de lemne si furnitura.

Depositu de cosciuguri (sicrie) de lemn si de metalu.

Tote lucrurile cate taie in specialitatea meseritulu de arta si edile le primesce si le face

Victoru Hugo Berger,

mesariu de edile si mobile.

Spinarea canalui (deasupra) N r. 19.

Sabiu in Februa riu 1874.

Vendiare de lemne si furnitura.